

SPIS TREŚCI

Wykaz skrótów	17
Wstęp	21
Rozdział 1	
Prawo pracy a założenia polityki społecznej	35
1. Uwagi wstępne	35
2. Publiczne i społeczne aspekty prawa pracy	41
3. Polityka społeczna czy polityka socjalna?.....	44
4. Interwencjonizm państwowy i społeczna gospodarka rynkowa a prawo pracy.....	51
5. Uwagi końcowe	56
Rozdział 2	
Pojęcie świadczeń społecznych w polityce społecznej a świadczenia społeczne w prawie pracy.....	59
1. Uwagi wstępne	59
2. Usługi społeczne i świadczenia społeczne jako część usług i świadczeń publicznych.....	60
3. Definicje, rodzaje i funkcje świadczeń społecznych.....	63
4. Podmioty i mechanizmy polityki społecznej	73
5. Świadczenia społeczne jako transfery społeczne	76
6. Uwagi końcowe	80

Rozdział 3

Świadczenia społeczne związane z pracą a pojęcie

wynagrodzenia za pracę.....	83
1. Uwagi wstępne	83
2. Pojęcie wynagrodzenia za pracę oraz innych świadczeń związanych z pracą na gruncie Kodeksu pracy.....	85
3. Funkcje wynagrodzenia za pracę oraz świadczeń związanych z pracą.....	89
4. Definicje wynagrodzenia za pracę.....	92
4.1. Doktrynalne definicje wynagrodzenia za pracę.....	92
4.2. Wynagrodzenie za pracę a inne świadczenia związane z pracą na gruncie przepisów prawa i orzecznictwa	99
5. Wynagrodzenie za pracę oraz świadczenia społeczne związane z pracą z perspektywy zasad prawa pracy	102
6. Dodatkowe elementy (składniki) wynagrodzenia za pracę a świadczenia związane z pracą.....	109
7. Kategoria społecznych świadczeń związanych z pracą.....	114
8. Uwagi końcowe	117

Rozdział 4

Problemy terminologiczne z pojęciami „społeczny”

i „socjalny” na gruncie języka prawnego i prawniczego	119
1. Uwagi wstępne	119
2. Terminologia językowa.....	121
3. Terminologia w polityce społecznej.....	124
4. Terminologia w aktach prawa międzynarodowego	126
5. Prawa i wolności socjalne w regulacjach prawa konstytucyjnego.....	130
6. Terminologia w prawie publicznym	132
7. Terminologia w prawie pracy	135
7.1. Termin „socjalny” na gruncie Kodeksu pracy	135
7.2. Socjalny charakter świadczeń w ramach zakładowego funduszu świadczeń socjalnych	137
7.3. Pojęcie „socjalny” w zbiorowym prawie pracy	139
8. Uwagi końcowe	142

Rozdział 5

Konstrukcja świadczeń społecznych w prawie pracy	145
1. Klasyfikacja świadczeń społecznych związanych z pracą ..	145
2. Świadczenia społeczne związane z pracą a ubezpieczenia społeczne.....	150
3. Wzajemność i ekwiwalentność świadczeń społecznych związanych z pracą.....	156
3.1. Uwagi ogólne.....	156
3.2. Wzajemność stosunku pracy	158
3.3. Koncepcje na temat wzajemności świadczeń społecznych na poziomie płacy pracownika	164
3.4. Koncepcja tak zwanych świadczeń niewzajemnych.....	171
3.5. Wzajemność świadczeń społecznych związanych z pracą	173
4. Uwagi końcowe	177

Rozdział 6**Zasada zaspokajania potrzeb pracowników****przez pracodawców – o konieczności zmiany art. 16**

i art. 94 pkt 8 k.p.	179
1. Uwagi wstępne	179
2. Rola zasad prawa pracy.....	183
3. Potrzeby socjalne a potrzeby społeczne pracowników na gruncie obecnych regulacji art. 16 i art. 94 pkt 8 k.p.	186
4. Roszczeniowość świadczeń wynikających z art. 16 k.p. oraz art. 94 pkt 8 k.p.....	191
5. Dyskusje wokół dalszego utrzymywania art. 16 k.p.	200
6. Zasada zaspokajania potrzeb społecznych pracowników a zakładowy fundusz świadczeń socjalnych.....	203
7. Uwagi końcowe	208

Rozdział 7**Świadczenia społeczne związane z pracą jako element**

systemu społecznych praw socjalnych człowieka	213
1. Uwagi wstępne	213
2. Geneza praw człowieka.....	217
3. Pojęcie praw człowieka	220

4. Prawa człowieka pierwszej i drugiej generacji	224
5. Koncepcja i istota praw socjalnych	227
6. Egzekucja praw socjalnych i ich krytyka	236
7. Prawne źródła regulacji	246
8. Filozoficzne podstawy socjalnych praw człowieka.....	256
8.1. Uwagi wprowadzające	256
8.2. Liberalizm.....	259
8.3. Komunitaryzm.....	266
8.4. Komunizm naukowy	269
8.5. Socjaldemokracja.....	272
8.6. Społeczna nauka Kościoła katolickiego	274
9. Uwagi końcowe.....	281

Rozdział 8

Wybrane społeczne prawa socjalne człowieka a świadczenia

społeczne w prawie pracy	285
1. Uwagi wstępne	285
2. Godność człowieka jako podstawa świadczeń społecznych o aksjologii socjalnej w prawie pracy.....	287
2.1. Pojęcie godności człowieka.....	287
2.2. Godność człowieka a minimum egzystencji.....	292
3. Świadczenia społeczne a prawo do wolności od wykluczenia społecznego.....	295
4. Godziwość wynagrodzenia za pracę a świadczenia społeczne związane z pracą.....	304
4.1. Godziwość wynagrodzenia w ujęciu filozoficznym	304
4.2. Godziwość wynagrodzenia oraz płaca rodzinna (socjalna) w aktach prawa międzynarodowego	308
4.3. Kodeksowa zasada godziwego wynagrodzenia za pracę.....	313
5. Uwagi końcowe.....	316

Rozdział 9

Świadczenia społeczne związane z pracą jako element

ustrojowy społecznej gospodarki rynkowej.....	319
1. Uwagi wstępne	319

2. Świadczenia społeczne związane z pracą a zasada sprawiedliwości społecznej	320
3. Świadczenia społeczne związane z pracą a model społecznej gospodarki rynkowej	324
4. Świadczenia społeczne związane z pracą a kategoria normatywna solidarności i zasada solidaryzmu	326
5. Świadczenia społeczne związane z pracą a pojęcie dobra wspólnego w Konstytucji RP oraz w nauce społecznej Kościoła katolickiego	330
6. Świadczenia społeczne związane z pracą a wspólnotowa koncepcja zakładu pracy	332
7. Społeczny charakter pracy zarobkowej	334
8. Uwagi końcowe	335

Rozdział 10

Świadczenia społeczne w prawie pracy w świetle zasady pomocniczości i proporcjonalności	337
1. Uwagi ogólne	337
2. Doktryna potrzeb podstawowych człowieka	338
3. Zasada pomocniczości (subsydiarności)	341
4. Zasada proporcjonalności	344
4.1. Konstytucyjne podstawy zasady proporcjonalności....	344
4.2. Zasada proporcjonalności świadczeń społecznych związanych z pracą a ochrona własności	347
4.3. Zasada proporcjonalności świadczeń społecznych związanych z pracą a wolność działalności gospodarczej	350
4.4. Zasada proporcjonalności świadczeń społecznych związanych z pracą a zasada swobody umów w Konstytucji RP	352
5. Uwagi końcowe	353
6. Podsumowanie i wnioski z rozdziałów 7–10	354

Rozdział 11

Ocena aktualnej konstrukcji świadczeń społecznych o aksjologii socjalnej w polskim prawie pracy	359
1. Uwagi wstępne	359

2. Ustawowe minimalne wynagrodzenie za pracę jako świadczenie społeczne o aksjologii socjalnej	361
2.1. Uwagi ogólne.....	361
2.2. Prawo do wynagrodzenia minimalnego jako prawo socjalne człowieka pracującego	362
2.3. Zasada proporcjonalności i subsydiarności a ustawowe świadczenie wyrównawcze do kwoty minimalnego wynagrodzenia za pracę	367
2.3.1. Swoboda negocjacyjna stron stosunku pracy oraz partnerów społecznych.....	367
2.3.2. Czynniki społeczny a negocjacja stawki wynagrodzenia minimalnego	369
2.3.3. Przesłanki ustalania corocznej kwoty wynagrodzenia minimalnego	370
2.3.4. Coroczna weryfikacja stawki minimalnego wynagrodzenia za pracę	371
2.3.5. Składniki wliczane do podstawy wynagrodzenia minimalnego pracowników.....	372
2.3.6. Gwarancja minimalnej stawki godzinowej dla pracowników i osób zatrudnionych na umowach cywilnoprawnych.....	375
2.3.7. Okres rozliczeniowy dodatku wyrównawczego z tytułu gwarancji minimalnego wynagrodzenia za pracę	379
2.3.8. Kryteria oceny sytuacji socjalnej człowieka pracującego	379
2.3.9. Obowiązek ustawowej regulacji poziomu minimalnego wynagrodzenia za pracę	380
2.3.10. Aspekty rynkowe minimalnego wynagrodzenia za pracę	382
2.4. Podsumowanie.....	386
3. Odprawy pracownicze jako świadczenia społeczne o aksjologii socjalnej	387
3.1. Uwagi ogólne.....	387
3.2. Odprawa na podstawie ustawy o zwolnieniach grupowych.....	392

3.2.1. Obecna konstrukcja odprawy i jej socjalna aksjologia	392
3.2.2. Odprawa u tak zwanych małych pracodawców	400
3.2.3. Podsumowanie	403
3.3. Odprawa pośmiertna	405
3.3.1. Konstrukcja odprawy pośmiertnej i jej socjalna aksjologia	405
3.3.2. Odszkodowanie wypłacone przez firmę ubezpieczeniową	411
3.4. Odprawa emerytalno-rentowa	413
3.5. Kumulacja odpraw pracowniczych a ich aksjologia socjalna	424
3.6. Podsumowanie.....	428
4. Wynagrodzenie chorobowe jako świadczenie społeczne o aksjologii socjalnej	429
4.1. Uwagi ogólne.....	429
4.2. Ewolucja kodeksowej instytucji wynagrodzenia chorobowego jako świadczenia ze stosunku pracy	432
4.3. Ocena obecnej konstrukcji wynagrodzenia chorobowego w świetle jego aksjologii socjalnej	434
4.4. Paradoksy związane z naliczaniem wynagrodzenia chorobowego	449
4.5. Podsumowanie.....	454
5. Wynagrodzenie urlopowe jako świadczenie społeczne o aksjologii socjalnej	456
5.1. Konstrukcja wynagrodzenia urlopowego – uwagi <i>de lege lata</i>	456
5.2. Aksjologia socjalna wynagrodzenia za urlop wypoczynkowy oraz test pomocniczości i proporcjonalności	464
5.3. Krytyka zasad naliczania wynagrodzenia urlopowego z perspektywy jego socjalnej aksjologii oraz zasady proporcjonalności	467
5.4. Podsumowanie.....	471
6. Wynagrodzenia związane z podnoszeniem kwalifikacji zawodowych jako świadczenia społeczne	473

6.1. Kodeksowe świadczenia o charakterze społecznym związane z podnoszeniem kwalifikacji zawodowych ..	473
6.2. Urlop szkoleniowy jako prawo człowieka drugiej generacji	476
6.3. Urlop szkoleniowy a polityka społeczna państwa w zakresie oświaty i edukacji.....	479
6.4. Ocena obecnej konstrukcji świadczeń ze stosunku pracy związanych z podnoszeniem kwalifikacji zawodowych	481
6.5. Podsumowanie.....	486
7. Socjalna aksjologia wynagrodzenia przestoju.....	488
8. Świadczenia społeczne związane z rodzicielstwem w prawie pracy	491
8.1. Rodzaje świadczeń.....	491
8.2. Aksjologia socjalna i test proporcjonalności świadczeń związanych z rodzicielstwem	495
8.3. Podsumowanie.....	498
9. Dodatki wyrównawcze dla pracowników szczególnie chronionych jako świadczenia społeczne	499
10. Wynagrodzenie za czas badań medycyny pracy jako świadczenie społeczne.....	503
11. Wynagrodzenia za czas zwolnień od pracy jako świadczenia społeczne w ramach stosunku pracy	505
12. Świadczenia społeczne a świadczenia socjalne w ramach zakładowego funduszu świadczeń socjalnych	510
12.1. Rodzaje świadczeń w ramach ZFŚS	510
12.2. Publiczny charakter funduszu i jego społeczne przeznaczenie.....	513
12.3. Aksjologia społeczna a aksjologia socjalna ZFŚS.....	520
12.3.1. Świadczenie urlopowe jako świadczenie społeczne	520
12.3.2. Świadczenia socjalne oraz usługi społeczne finansowane w ramach ZFŚS	523
12.4. Kryterium socjalne – subiektywne czy obiektywne?.....	529
12.5. Ustalenie i weryfikacja kryteriów socjalnych	536

12.6. Zasada proporcjonalności a tak zwani mali pracodawcy i obligatoryjny charakter funduszu	541
12.7. Podsumowanie	544
13. Pozaustawowe świadczenia społeczne	545
14. Ochrona świadczeń społecznych związanych z pracą.....	550
15. Wnioski końcowe	554
Zakończenie	567
Wykaz aktów prawnych.....	577
Wykaz orzeczeń.....	583
Literatura.....	589